

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

на гл. ас. д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска

за участие в конкурс за доцент по професионално направление

2.1. Филология (Романски езици – Лексикология и фразеология на испанския език), обнародван в ДВ, бр. 21/15.03.2022 г.

Включените в списъка 21 труда не са представяни за участие в други конкурси.

I. Монография (хабилитационен труд)

1. *Концептуализация на страха в испанската и в българската идиоматика. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2022, 240 с.*

Монографията, представена като хабилитационен труд, е посветена на концептуализацията на различните аспекти на страха в испанската и в българската идиоматика в контрастивен план.

Работният корпус се състои от общо 651 единици (255 испански и 396 български), ексцерпирани от авторитетни фразеографски и лексикографски източници, както и от сборници с паремии.

Изследването се вписва в антропоцентричната парадигма Когнитивният анализ на идиоматиката от концептуалното поле *страх* може да разкрие по-отчетливо познанието и виждането за тази емоция. Когнитивният подход се съчетава с контрастивната перспектива, за да разкрие както общото, така и специфичното в двете културно-езикови общности.

В **първа** глава са разгледани редица теоретични въпроси, свързани с метонимията, метафората и сравнението като явления от универсалното и от историческото равнище, както и с тяхната типология и взаимодействие на концептуално и езиково ниво. Прегледът на основните постижения на съвременната когнитивна лингвистика е продиктуван от факта, че идиоматичният материал се изследва именно от позициите на това научно направление. Целта е да се очертаят принципите, които ще се следват при анализа и съпоставката на испанските и българските устойчиви словосъчетания за *страх*. Тази глава надгражда познанието за типологията на концептуалното сравнение.

Втора глава изследва концептуализацията на тази емоция в двете културно-езикови общности в контрастивен план. Структурата на главата отразява схващането ни за организацията на анализа на идиоматиката от полето *страх* както от гледна точка на отделните аспекти на това поле, така и от гледна точка на изходните сфери. За обособяването на тематичните части сме изхождали от виждането, че понятийното поле *страх* не е еднородно и че в него следва да се отделят следните аспекти:

- страхът сам по себе си като понятие за емоция;
- изпитването и предизвикването на тази емоция;
- експериенцерът на тази емоция.

В представените три тематични части се дава отговор на следните въпроси:

- Как се концептуализира абстрактното понятие за емоцията страх (и сходните му *уплаха, ужас, паника*) в двете културно-езикови общности?
- Как се концептуализира изпитването и предизвикването на страх?
- Как се концептуализира страхливият или склонен лесно да се плаши човек?

ЗаклЮчението излага основните изводи от теоретичната и аналитичната глава, като представя в табличен вид основните концептуални репрезентации от полето на страха, характерни за двете културно-езикови общности.

Приложението съдържа – в азбучен ред – анализирани испански и български езикови единици и тяхното значение.

En el trabajo monográfico, presentado como tesis de habilitación, se analiza, en plan contrastivo, la conceptualización de varios aspectos del miedo en las unidades idiomáticas españolas y búlgaras.

El corpus de trabajo consta de un total de 651 unidades (255 españolas y 396 búlgaras), extraídas de fuentes fraseográficas y lexicográficas autorizadas, así como de varios refraneros.

La investigación se enmarca dentro del paradigma antropocéntrico. El análisis cognitivo de las unidades idiomáticas del campo conceptual del miedo puede revelar con mayor claridad el conocimiento y la visión de esta emoción. El enfoque cognitivo se combina con la perspectiva contrastiva para descubrir tanto lo general como lo específico en las dos comunidades lingüístico-culturales.

El **Primer** capítulo trata una serie de cuestiones teóricas relacionadas con la metonimia, la metáfora y la comparación como fenómenos del nivel universal e histórico, así como su tipología e interacción a nivel conceptual y lingüístico. La revisión de los principales logros de la lingüística cognitiva actual está dictada por el hecho de que el material idiomático se estudia precisamente desde el punto de vista de esta corriente lingüística. El objetivo es establecer los principios que se seguirán en el análisis contrastivo de las expresiones fijas españolas y búlgaras relacionadas con el miedo. Este capítulo enriquece el conocimiento sobre la tipología de la comparación conceptual.

El **Segundo** capítulo examina la conceptualización de esta emoción en las dos comunidades lingüístico-culturales desde una perspectiva contrastiva. La estructura del capítulo refleja nuestra visión de la organización del análisis de las unidades fijas del campo nocional del miedo tanto desde el punto de vista de los aspectos de este campo como desde el punto de vista de los dominios origen. Para diferenciar las partes temáticas partimos de la idea de que el campo conceptual del miedo no es homogéneo y que en él deben delimitarse los siguientes aspectos:

- la noción del miedo como emoción;
- sentir y provocar miedo;
- el experimentador de esta emoción.

En las tres partes temáticas se da respuesta a las siguientes preguntas:

- ¿Cómo se conceptualiza el concepto abstracto *miedo* (y los conceptos afines *susto*, *horror*, *pánico*) en las dos comunidades lingüístico-culturales?
- ¿Cómo se conceptualiza el estado de sentir miedo y la acción de provocar miedo?
- ¿Cómo se conceptualiza una persona cobarde o proclive a asustarse con facilidad?

La **Conclusión** presenta las principales conclusiones de los dos capítulos –el teórico y el analítico–, presentando en forma tabular las principales representaciones conceptuales del campo del miedo, características de las dos comunidades lingüístico-culturales.

El **Apéndice** ofrece, en orden alfabético, las unidades lingüísticas españolas y búlgaras analizadas y su significado.

II. Речници и статии

В областта на лексикологията и лексикографията

2. ***Испанско-български и българско-испански речник***. София: Галеон, 2001 [1999] (в съавторство с А. Миткова). ISBN 954-9790-03-7

Авторски дял:

Испанско-български речник – букви D – K, N – P, S, T, W – Z

Българско-испански речник – букви В, Г, Е – З, Н – С

Речникът съдържа 12 000 заглавни думи в испанско-българската част и 12 000 в българско-испанската. Подбрана е най-употребяваната лексика в двата езика. Включени са и над 4 000 често срещани устойчиви словосъчетания и фразеологизми от двата езика. В приложения са представени имената на държави и съответните им демоними, най-често срещаните испански съкращения, както и модел на спрежението на правилните и неправилните глаголи.

Sendas partes del diccionario español-búlgaro y búlgaro-español contienen 12.000 entradas. Se ha seleccionado el vocabulario más utilizado en ambos idiomas. Se incluyen más de 4.000 unidades fijas y fraseologismos de uso común. Los apéndices contienen los nombres de países y sus correspondientes gentilicios, las abreviaturas españolas más comunes, así como un modelo de conjugación de los verbos regulares e irregulares.

3. **Термините за родство в испанския и в българския език // *Езици и култури в диалог. Традиции, приемственост, новаторство. Конференция, посветена на 120-годишната история на преподаването на класически и нови филологии в Софийския университет „Св. Климент Охридски“***. Данова, М., С. Хинковски (съст.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2010, 132–135. ISBN 978-954-07-3075-

2

В статията се предлага контрастивен анализ на лексикалните полета за родство в испанския и в българския език. И в двата езика съответното поле е многоизмерно – в него действат серия от опозиции (по пол, по тип родство, по линия, по степен и др.) и се наблюдават парадигматични неутрализации при кръстосването на отделните измерения. Анализът също така показва, че за разлика от българския в испанския език отсъстват две от измеренията на лексикалната категория *родство* – „страна в рода“ и „относителна възраст“,

на което се дължи и по-малкият брой опозиции и съответно по-малкият брой лексикални единици.

Доколкото родството предполага културно и социално обусловени връзки между хората, различията в двата езика, освен от чисто езикова гледна точка, се разглеждат и във връзка с културните различия между езиковите общности. Испанската родствена терминология спада към ескимоския тип (един от шестте основни типа родствена терминология според културната антропология) и се основава на принципа на билатералния произход, докато българската би могла да бъде отнесена към суданския тип, свързана с патрилинейно отчитане на произхода. От гледна точка на типа терминология за родство се установява, че българската родствена система е предимно дескриптивна – почти за всеки тип роднинска връзка се използва отделен термин, което предполага и диференцирано отношение на индивида към всеки от семейството в широкия смисъл на думата (родата). Испанската родствена система е предимно класифицираща, а дескриптивните термини се отнасят само до семейството в тесния смисъл на думата, т.е очаква се диференцирано отношение на индивида в рамките на нуклеарното семейство, но не и извън него.

El artículo ofrece un análisis contrastivo de los campos léxicos del parentesco en español y en búlgaro. En ambas lenguas el campo es multidimensional: en él operan una serie de oposiciones (según el sexo, el tipo de parentesco, la línea, el grado, etc.) y se observan neutralizaciones paradigmáticas en la intersección de las distintas dimensiones. El análisis también muestra que, a diferencia del búlgaro, el español carece de dos de las dimensiones de la categoría léxica de parentesco: “edad relativa”, y la que se basa en la distinción “línea paterna” / “línea materna”, a lo que se debe el menor número de oposiciones y el menor número de unidades léxicas.

Teniendo en cuenta que el parentesco presupone relaciones cultural y socialmente determinadas entre las personas, las diferencias entre las dos lenguas, además desde un punto de vista puramente lingüístico, se consideran también en relación con las diferencias culturales entre las comunidades lingüísticas. La terminología del parentesco del español pertenece al tipo esquimal (uno de los seis tipos principales de terminología del parentesco según la antropología cultural) y se basa en el principio del origen bilateral, mientras que el búlgaro podría atribuirse al tipo sudanés que se basa solo en el principio del origen patrilineal. Desde el punto de vista del tipo de la terminología, se establece que el sistema del parentesco búlgaro es principalmente

descriptivo: para cada tipo de parentesco se utiliza un término específico, lo que implica una actitud diferenciada del individuo hacia cada miembro de la familia en sentido amplio. El sistema español es principalmente clasificatorio, y los términos descriptivos se refieren únicamente a la familia en el sentido estricto de la palabra, es decir, se espera una actitud diferenciada del individuo dentro de la familia nuclear, pero no fuera de ella.

4. **Los verbos *ir* y *venir* y sus equivalentes en búlgaro // Лузофонски отгласи. 15 години Португалска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Симупозиум с международно участие. София 16–18 ноември 2007. Андреева, Я. В. Чергова, Д. Мангачева (съст.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2012, 262–267. ISBN 978-954-07-3075-2**

Изследването е посветено на испанските и българските глаголи за насочено движение – *ir/venir* и *отивам/идвам*. Правилната употреба на испанските *ir* и *venir* е един от проблемите, с които се сблъскват българите в обучението по испански език поради това, че макар в някои случаи испанските и българските глаголи да съвпадат в обозначението си, те имат различно значение. С цел да се определят значенията на тези глаголи са използвани данни от няколко лексикографски източника за двата езика. Установява се, че *venir* и *идвам* се дефинират във връзка с движението към някой от участниците в комуникативния акт – испанският глагол като придвижване към говорещия, а българският като движение към говорещия и слушащия; за разлика от тях другата двойка глаголи се определя на базата на отдалечаване от говорещото лице, но това не отговаря напълно на употребата им, тъй като *ir* и *отивам* може да обозначават и отдалечаване от всяко едно от трите лица. Поради това се изразява схващането, че техните дефиниции би следвало също да отчитат движението към говорещия, слушащия или към неучастника в комуникативния акт. В статията значенията на *ir* и *venir* се формулират съответно като ‘движение към второ и трето лице’ и ‘движение към първо лице’, докато *отивам* и *идвам* – съответно като ‘движение към трето лице’ и ‘движение към първо и второ лице’. Освен това се установява, че в испанско-българските речници липсва възможното съответствие ‘идвам’ на глагола *ir*. И тъй като в испанския език деиктичните наречия за място са три, всяко от които посочва пространството на едно от трите лица, се посочва, че употребата на *venir* е съвместима единствено с наречието *aquí*.

El estudio está dedicado a los verbos de movimiento direccional españoles y búlgaros *ir/venir* y *отивам/идвам*. El uso correcto de los verbos españoles es uno de los problemas a los que se enfrentan los aprendientes búlgaros del español debido a que los verbos españoles y búlgaros, aunque en algunos casos coincidan en sus designaciones, tienen significados diferentes. Para determinar los significados de estos verbos se manejaron varias fuentes lexicográficas de los dos idiomas. Se constata que *venir* e *идвам* se definen en relación con el movimiento hacia uno de los participantes en el acto comunicativo: el verbo español como movimiento hacia el hablante, y el búlgaro, como movimiento hacia el hablante y el oyente; en cambio, el otro par de verbos se define como alejamiento del hablante, pero esto no se corresponde completamente con su uso, ya que *ir* y *отивам* pueden designar también alejamiento de cada una de las tres personas. Por lo tanto, pensamos que estas definiciones también deben tener en cuenta el movimiento hacia el hablante, el oyente o el no participante en el acto comunicativo. En el artículo los significados de *ir* y *venir* se formulan como ‘movimiento a la segunda y la tercera persona’ y ‘movimiento a la primera persona’, respectivamente, mientras que *отивам* e *идвам*, como ‘movimiento a la tercera persona’ y ‘movimiento a la primera y la segunda persona’. Además, se comprueba que en los diccionarios español-búlgaro falta la posible correspondencia de ‘идвам’ con el verbo *ir*. Teniendo en cuenta el hecho de que en español existen tres adverbios deícticos de lugar, cada uno de los cuales indica el espacio de una de las tres personas, se señala que el uso de *venir* es compatible solo con el adverbio *aquí*.

5. La conceptualización metafórica de los celos en la cultura española // Más allá de las palabras. Homenaje a Rafael Alvarado en su 70 aniversario. Mitkova, A., B. Kiuchukova-Petrinska (eds.). Sofía: Editorial Universitaria «San Clemente de Ojrid», 2014, 60–65. ISBN 978-954-07-3881-9

В статията се анализира концептуализацията на ревността в испанската културно-езикова общност на базата на свободни словосъчетания (482 случая), съдържащи лексемата *ревност* и ексцерпирани от корпуса CREA на Испанската кралска академия за езика. Изследването се вписва в теоретичната рамка на когнитивната лингвистика. Разкрива се, че в основата на концептуализацията на ревността стои онтологична метафора. Тя представя чувството като овеществена или одушевена конкретна същност, като изходните сфери са:

ПРЕДМЕТ, СУБСТАНЦИЯ, БОЛЕСТ, СИЛА, МЪЧЕНИЕ, СГРАДА, ОРЪЖИЕ, ХРАНА, ТОВАР, ОГЪН, НЕПРИЯТЕЛ.

El artículo analiza la conceptualización de los celos en la comunidad lingüístico-cultural española a partir de frases libres (482 casos) que contienen el lexema *celos* y que están extraídas del corpus CREA de la Real Academia Española de las Lenguas. La investigación se inscribe en el marco teórico de la lingüística cognitiva. Se establece que la conceptualización de los celos se basa en una metáfora ontológica que presenta ese sentimiento como un ser concreto inanimado o animado; los dominios meta de esa metáfora son: OBJETO, SUSTANCIA, ENFERMEDAD, FUERZA, TORTURA, EDIFICIO, ARMAS, ALIMENTO, CARGA, FUEGO, ENEMIGO.

6. Las colocaciones en la enseñanza de ELE» // *Actas del II Encuentro de Profesores de Español en Sofía, Bulgaria, 2017, 11–18.*

<https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones_centros/PDF/sofia_2017/01_petrinska.pdf> NIPO: 503-18-015-9

Публикацията отразява съдържанието на лекция, изнесена в рамките на организираната от Института Сервантес *Среща на учителите по испански език*. В статията се разглеждат накратко някои теоретични въпроси, свързани с интерпретацията на колокациите, като акцентът се поставя върху важността им в процеса на обучението по испански като чужд език. Прави се опит да се изяснят причините за липсата на съвпадение между колокациите в двата езика и се предлагат някои упражнения за самостоятелна работа на обучаемите с тези словосъчетания.

La publicación refleja el contenido de una conferencia impartida en el *Encuentro de Profesores de Español* organizado por el Instituto Cervantes. El artículo aborda brevemente algunas cuestiones teóricas relacionadas con la interpretación de las colocaciones, destacando su importancia en el proceso de aprendizaje del español como lengua extranjera. Se intenta aclarar las razones de la falta de coincidencia entre las colocaciones en los dos idiomas y se ofrecen algunos ejercicios para el trabajo individual de los aprendientes con estas combinaciones fijas de palabras.

7. ***Cacao, tomate y patata en búlgaro // De América a Europa. Denominaciones de alimentos americanos en lenguas europeas.*** Erlendsdóttir, E., E. Martinell, I. Söhrman eds. **Madrid: Iberoamericana; Frankfurt am Mein: Vervuert, 2017, 255–262.** ISBN 978-84-16922-53-6 (Iberoamericana); 978-3-95487-676-1 (Vervuert); 978-3-95487-677-8 (e-book)

Книгата *От Южна Америка до Европа. Названия на южноамерикански храни в европейските езици* представлява международен научен проект с координатори д-р Erla Erlendsdóttir (Университета в Барселона), д-р Emma Martinell (Университета на Исландия) и д-р Ingmar Söhrman (Университета на Гьотеборг), в който участват двацет и един учени и преподаватели от шестнайсет европейски страни. Целта на проекта е да се проучи процесът на навлизане на тези наименования от автохтонните южноамерикански езици в двацет и три европейски езика. Текстът за българския език включва три лексикални единици – какао, домати и картофи. Привеждат се събраните данни за пътищата на проникване на тези заемки, за момента на тяхното първо документиране, за различните им диалектни форми, за словообразователните наставки, водещи до създаване на съответните прилагателни, участващи в колокации и сложни названия. Освен това се привеждат и исторически сведения относно отглеждането и консумацията на тези храни.

El libro *De América a Europa. Denominaciones de alimentos americanos en lenguas europeas* es un proyecto de investigación internacional coordinado por la Dra. Erla Erlendsdóttir (Universidad de Barcelona), la Dra. Emma Martinell (Universidad de Islandia) y el Dr. Ingmar Söhrman (Universidad de Gotemburgo), con la participación de veintiún estudiosos y profesores de dieciséis países europeos. El objetivo del proyecto es estudiar el proceso de incorporación de estos nombres amerindios en veintitrés lenguas europeas. El texto búlgaro incluye tres unidades léxicas: cacao, tomate y patata. Se ofrecen los datos recogidos acerca de las vías de penetración de estos préstamos, el momento de su primera documentación, sus diferentes formas dialectales, los sufijos que conducen a la creación de los respectivos adjetivos que forman parte de colocaciones y denominaciones compuestas. Además, se aportan datos históricos sobre el cultivo y el consumo de estos alimentos.

В областта на фразеологията

8. **Фразеологизми с числителни бройни в българския и в испанския език // *Език и литература. Оттатък Пиренеите*. София, Съюз на филолозите българисти, 2010, 51–57. ISSN 0324-1270**

Статията разглежда в контрастивен план българските и испанските фразеологични единици, в чийто състав влизат различни числителни бройни. Изследват се някои техни особености по отношение на основни характеристики като *идиоматичност/семантична прозрачност* и *устойчивост/вариативност*, а така също и степента на съответствие между фразеологизмите в двата езика. Анализът на корпуса сочи, че наблюдаваната при някои от тях семантичната прозрачност може да се дължи на числителното в случаите, когато този компонент има конкретно или хиперболизиращо значение, а вариативността много често произтича от факта, че съществуват няколко числителни с хиперболично значение. Предлагат се преводни еквиваленти на тези български и испански фразеологизми и се установява седемстепенна градация на формално съответствие между тях – от пълно съвпадение до липса на фразеологично съответствие.

El artículo examina en plan contrastivo las unidades fraseológicas búlgaras y españolas que tienen como componente un numeral cardinal. Se estudian algunas de sus particularidades en cuanto a algunas características básicas como *idiomaticidad/transparencia semántica* y *estabilidad/variabilidad*, así como el grado de correspondencia entre los fraseologismos de las dos lenguas. El análisis del corpus muestra que la transparencia semántica observada en algunas de ellas puede deberse al numeral en los casos cuando este componente tiene un significado concreto o hiperbólico, y la variabilidad en muchas ocasiones resulta del hecho de que existen varios numerales con significado hiperbólico. Se ofrecen equivalentes de estos fraseologismos búlgaros y españoles en la otra lengua y se establece una escala de siete grados de correspondencia formal entre ellos: desde la coincidencia plena hasta la falta de correspondencia fraseológica.

9. **Locuciones con nombres de colores en español y en búlgaro // *El español: territorio de encuentros. 50 años de Licenciatura en Filología Española en la Universidad de Sofía***

«San Clemente de Ojrid». Vucheva, E. y otros, eds. Sofía: Editorial Universitaria «San Clemente de Ojrid», 2012, 76–84. ISBN 078-954-07-3463-7

В статията се разглеждат в съпоставителен план испански и български устойчиви словосъчетания, които изразяват различни емоционални състояния и в чийто състав влизат лексеми, обозначаващи цветове. Анализът на корпуса показва, че в двата езика се наблюдават съвпадения, но също и различия по отношение на цветовете образи и емоционалните състояния, с които те се асоциират. Но и двете култури си служат с цветовете (изходна сфера), за да обозначат метафорично светът на отрицателните емоции (сфера-цел), т.е. и за двете културно-езикови общности е характерна концептуалната метафора на обобщено равнище ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ЕМОЦИИ СА ЦВЕТОВЕ.

El artículo estudia en plan contrastivo las expresiones fijas españolas y búlgaras que designan diferentes emociones y que incluyen lexemas que denotan colores. El análisis del corpus muestra que entre los dos idiomas hay coincidencias, pero también diferencias en cuanto a las imágenes cromáticas y las emociones a las que se asocian. Pero ambas culturas usan los colores (dominio origen) para designar metafóricamente el mundo de las emociones negativas (dominio destino), es decir, para las dos comunidades lingüístico-culturales es propia la metáfora conceptual de nivel genérico LAS EMOCIONES NEGATIVAS SON COLORES.

10. Отношението към другите, отразено в испанските и българските фразеологични единици, съдържащи етноними. Съпоставителен анализ // *Horizontes do saber filológico. 20 anos de Licenciatura em Filologia Portuguesa na Universidade de Sôfia Sveti Kliment Ohridski*. Андреева, Я., Д. Мангачева, В. Киркова (съст.). Sofia: Editora Universitária Sveti Kliment Ohridski, 2014, 210-219. ISBN 978-954-07-3731-7

В статията се анализират фразеологични единици с компонент етноним, като целта е да се разкрие кодираната във фразеологията онази част от културата на испаноезичната и на българоезичната общност, която е свързана с различни вярвания по отношение на други етноси. Изследването се опира на понятието *културема*, т.е. вербализиран символ във фразеологията (Памиес Бертран), за да се установят символните значения на отделните етноними. Анализът показва, че определен етноним може да е носител на различни символни значения, както и че различни етноними може да са носители на едно и също

символно значение, като между двете култури се установяват сходства и различия и по отношение на съществуващите културени, и по отношение на техните символни значения.

El artículo estudia las unidades fraseológicas españolas y búlgaras con componente etnónimo con el fin de descubrir aquella parte de la cultura de la comunidad hispanohablante y de la búlgaroparlante, codificada en la fraseología, que se asocia con diferentes creencias respecto a otras etnias. La investigación se basa en el concepto de *culturema*, es decir, símbolo, verbalizado en la fraseología (Pamies Bertrán), para determinar los significados simbólicos de los distintos etnónimos. El análisis muestra que un determinado etnónimo puede tener diferentes significados simbólicos y que diferentes etnónimos pueden tener el mismo significado simbólico. Se establecen las similitudes y las diferencias entre las dos culturas respecto a los culturemas y a sus significados simbólicos.

- 11. Conceptualización metafórica del *miedo* en la fraseología española y búlgara // *La lengua y la literatura: encuentros, desafíos, influencias. 55 años de Filología hispánica en la Universidad de Sofía San Clemente de Ohrid*. Panteva, T., A. Mitkova, P. Mollov, B. Kiuchukova-Petrinska, M. Marinkova, K. Tasev, V. Chergova (eds.). Sofía: Editorial Universitaria San Clemente de Ohrid, 2019, 251–258. ISBN 978-954-07-4597-8**

В статията се разглеждат испански и български идиоматични единици от понятийното поле *страх* от перспективата на когнитивната лингвистика и по-специално на теорията за метафората като когнитивен механизъм и концептуално явление. Целта на анализа е да се установи как метафорично се концептуализира това поле в испанските и в българските устойчиви словосъчетания, като се изследват три негови аспекта: същността на страха, изпитването и причиняването на страх, страхливия човек. Изследването показва, че е налице висока степен на съвпадение между концептуалните метафори за изразяване на страх в двете културни общности. Наблюдаваните междуезикови различия в конкретните реализации на тези концептуални метафори произтичат от културни или митологични различия.

El artículo examina las unidades idiomáticas españolas y búlgaras del campo conceptual *miedo* desde la perspectiva de la lingüística cognitiva y, en particular, de la teoría de la metáfora como mecanismo cognitivo y fenómeno conceptual. El objetivo del análisis es establecer cómo se conceptualiza metafóricamente esta emoción en las expresiones fijas de las dos lenguas, examinando tres aspectos de este campo nocional: la esencia del miedo, sentir y provocar miedo, la persona cobarde. El estudio muestra que existe un alto grado de coincidencia entre las metáforas conceptuales para expresar el miedo en las dos comunidades culturales. Las diferencias interlingüísticas observadas en las realizaciones concretas de estas metáforas conceptuales derivan de diferencias culturales o mitológicas.

12. La conceptualización metonímica del *miedo* en las unidades fraseológicas españolas y búlgaras: enfoque contrastivo // *De la lingüística a la semiótica: trayectorias y horizontes en el estudio de la comunicación. Homenaje a la catedrática Milena Popova. Ilieva, I., P. Mollov, M. Ninova (eds.).* Sofia: Editorial Universitaria «San Clemente de Ojrid», 2019, 136–146. ISBN 978-954-07-4824-5

В статията се изследват испански и български фразеологични единици от концептуалното поле *страх*. Контрастивният подход се комбинира с когнитивната перспектива. Целта е да се открият концептуалните метонимии, стоящи в основата на разглежданите ФЕ. Анализът показва, че и за двете културно-езикови общности са характерни метонимиите ЧАСТ ВМЕСТО ЦЯЛО и СЛЕДСТВИЕ ВМЕСТО ПРИЧИНА. Въпреки това при испанските и българските фразеологизми се наблюдават и културно-езикови особености, свързани с различната концептуализация на специфично равнище и с използваните езикови средства.

El artículo estudia las unidades fraseológicas españolas y búlgaras del campo nocional *miedo*. El enfoque contrastivo se combina con la perspectiva cognitivista. El objetivo es descubrir las metonimias conceptuales que subyacen bajo dichos fraseologismos. El análisis demuestra que las metonimias LA PARTE POR EL TODO y LA CONSECUENCIA POR LA CAUSA son típicas para las dos comunidades lingüístico-culturales. A pesar de ello en los fraseologismos españoles y búlgaros se da una serie de particularidades lingüístico-culturales, relacionadas con la distinta conceptualización a un nivel específico y con los medios lingüísticos utilizados.

13. За статуса на устойчивите сравнения // *За литературата и езика. Изследвания в чест на доц. д-р Татяна Пантева*. Кючукова-Петринска, Б., Л. Табакова, А. Миткова, К. Тасев (съст.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2020, 197–210. ISBN 978-954-07-4933-4

Статията е посветена на статуса на УС, т.е. на въпроса представляват ли всички те ФЕ или не. Разглежданият въпрос има и пряка връзка с фразеографската практика, доколкото липсата на еднозначно решение на този проблем води до нееднозначни решения относно кои от тези единици трябва да намерят място във фразеологичните речници. От прегледа на вижданията на някои български и испански фразеолози става ясно, че аргументът за отхвърляне на фразеологичния статус на УС от типа *черен като въглен*, е липсата на идиоматичност, която от различните автори може да се разбира или като некомпозиционност на значението в резултат на някаква семантична трансформация, при която участват задължително всички компоненти на словосъчетанието, или като липса на експресивност или образност. Според нас решаването на проблема за статуса на УС зависи от отговора на следните три въпроса: а) задължителна характеристика на фразеологизмите ли е идиоматичността?; б) композиционно ли е значението на УС от типа *черен като въглен*? и в) действително ли при УС от този тип липсва образност или експресивност? Критичният обзор на мненията показва, че идиоматичността не е задължителна характеристика на всички ФС и че тя има градуален характер. По втория въпрос преобладава мнението, че не е задължително всички компоненти да са десемантизирани и че всички УС притежават ново, интензифициращо значение. По третия въпрос посочваме, че при всички УС се наблюдава наличие на вторично обозначавање – чрез неграматични средства – на ‘абсолютна превъзходна степен’. Това вторично обозначавање, подобно на всяка вторична номинация, е продукт на образност и показва оценъчно отношение на говорещия. В случая с УС образността се дължи на сравнението като когнитивен механизъм. В заключение в статията се посочва, че съществуват сериозни основания всички УС да бъдат смятани за част от фразеологичния фонд на езика. Отбелязва се също така, че междуезиковите различия, дължащи се на избора на компаратор, свидетелстват за значимостта на културния компонент в УС, поради което присъствието им във фразеологичните речници е наложително най-вече с оглед на чуждоезиковото обучение –

изучаващите даден език би трябвало да имат познания и за културата на дадена езикова общност.

El artículo está dedicado al estatus de las comparaciones fijas (CF), es decir, constituyen o no todas ellas unidades fraseológicas (UF). El problema tiene una relación directa con la práctica fraseográfica, dado que la falta de una solución unívoca a ese problema tiene como consecuencia soluciones no unívocas respecto a qué CF deben aparecer en los diccionarios fraseológicos. De la lectura crítica de los estudios de varios investigadores búlgaros y españoles queda patente que el argumento que se esgrime para negar el estatus fraseológico de las CF del tipo *negro como el carbón* es la falta de idiomatidad, entendida esta por los distintos autores o como no composicionalidad del significado como resultado de algún tipo de transformación semántica en la cual participan obligatoriamente todos los componentes de la expresión, o como falta de expresividad o imagen. Según nuestra opinión la solución del problema planteado depende de la respuesta a las siguientes tres preguntas: a) ¿es la idiomatidad una característica obligatoria de los fraseologismos?; b) ¿es composicional el significado de las CF del tipo *negro como el carbón*? y c) ¿se puede afirmar que en las CF de este tipo falta expresividad e imagen? La revisión crítica de varias opiniones muestra que la idiomatidad no es una característica obligatoria de todas las UF y que tiene carácter gradual. En cuanto a la segunda pregunta, prevalece la opinión de que tampoco es obligatorio que todos los elementos hayan llegado a una desemantización y que todas las CF disponen de un significado nuevo, intensificador. En cuanto a la tercera, en el artículo se afirma que en todas las CF se observa una designación secundaria —a través de medios no gramaticales— del grado superlativo absoluto. Como cualquier nominación secundaria, esta también es producto de una imagen y muestra la actitud evaluativa del hablante. En el caso de las CF la imagen se debe a la comparación como mecanismo cognitivo. Como conclusión se señala que existen buenas razones para considerar todas las CF parte del acervo fraseológico de una lengua. Se indica, asimismo, que las diferencias interlingüísticas, que se deben a la elección del comparatum, evidencian la importancia del componente cultural en las CF, por lo cual su presencia en los diccionarios fraseológicos es imprescindible, sobre todo en relación con la enseñanza de lenguas extranjeras: los aprendientes de una lengua deberían tener conocimientos también sobre la cultura de una comunidad lingüística.

14. За границите на устойчивите сравнения // *Свидетелства за фантастичното. Изследвания в чест на Лиляна Табакова*. Мънчева, Д., Т. Цанкова, К. Тасев (съст.). София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски, 2021, 182–193. ISBN 978-954-07-5368-3

Изследването е посветено на проблема за границите на устойчивите сравнения (УС)– принадлежи ли признакът на сравнението (*tertium comparationis*) към съответното УС или не. Този теоретичен проблем има пряка връзка и с фразеографската практика. В статията се прави критичен преглед на различни мнения по поставения проблем и на критериите, които авторите следват при решаването му. Предлагат се аргументи от семантично, когнитивно и лингвокултурологично естество в полза на виждането, че признакът на сравнението представлява неделима част от УС и затова те би следвало да фигурират във фразеологичните речници заедно с признака на сравнението.

El estudio está dedicado al problema de los límites de las comparaciones fijas (CF) y, en concreto, de si el *tertium comparationis* pertenece a la CF o no. Este problema teórico está estrechamente vinculado con la práctica fraseográfica. En el artículo se hace una revisión crítica de diferentes opiniones sobre el problema tratado y de los criterios que siguen los autores para su solución. También se ofrecen argumentos de índole semántica, cognitiva y linguocultural para defender la postura de que el *tertium comparationis* constituye una parte integrante de la CF y por eso las CF deberían figurar en los diccionarios fraseológicos junto con el elemento relacional.

В областта на паремиологията

15. *La imagen del moro y del judío en el refranero español* // *Мислене, език, реч. Изследвания в чест на проф. дфн Евгения Вучева*. Кръстев, Н. (съст.). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2014, 170–174. ISBN 978-954-07-3757-7

В статията се разглеждат испански паремии, в чийто състав влизат етнонимите *евреин* и *мавър*. Изследват се отразените в пословиците и поговорките образи на евреина и на мавъра и отношението към тях от страна на християнската общност на Иберийския

полуостров. Членовете на еврейската и на мавърската общност представляват етническата и религиозна „другост“ в тези земи. Разгледаните паремии разкриват редица стереотипи, в голямата си част отрицателни, към „другия“, като предупреждават за техните пороци и недостатъци – особено към евреите, считани за злопаметни, мързеливи, алчни, крадливи. Образът на мюсюлманина служи, за да се говори за по-абстрактни идеи като опасност, риск, трудности, опит.

El artículo examina las paremias españolas que incluyen los etnónimos *judío* y *moro*. Se estudian las imágenes del judío y del moro reflejadas en los refranes y la actitud hacia ellos por parte de la comunidad cristiana de la Península Ibérica. Los miembros de las comunidades judía y mora representan la “otredad” étnica y religiosa en estas tierras. Las paremias examinadas revelan una serie de estereotipos, en su mayoría negativos, hacia el “otro”, advirtiendo de sus vicios y defectos, especialmente hacia los judíos, a quienes se les tacha de vengativos, vagos, codiciosos y ladrones. La imagen del musulmán sirve para hablar de ideas más abstractas como peligro, riesgo, dificultades, experiencia.

16. La mentira en el refranero español // Годишник на департамент Романистика и Германистика, т. 1. Юбилейно издание в чест на 70-тата годишнина на доц. Ани Леви. Спасова, М. (съст.). София: Нов български университет, 2015, 436–442. ISBN 978-954-535-758-892-0

Обект на изследване са испанските паремии, посветени на лъжата. В статията се анализира какво е виждането за същността на лъжата и какво е отношението към нея от страна на куртурната общност, създала тези морални пословици и поговорки. От гледна точка на концептуализацията на лъжата в много от разгледаните паремии лежи концептуалната метафора ЛЪЖАТА Е ЖИВО СЪЩЕСТВО, а така също и концептуалната метонимия ЧАСТ ВМЕСТО ЦЯЛО, или – на специфично равнище – ОРГАН ВМЕСТО ФУНКЦИЯ. В испанските паремии се осъждат лъжата и лъжците; предупреждава се за отрицателните последици за тези, които си служат с нея; препоръчва се да се внимава при общуване с хора, склонни да лъжат и мамят; обяснява се защо, въпреки моралните предписания, този порок продължава да се шири в обществото.

El objeto de estudio del artículo son las paremias españolas dedicadas a la mentira. El artículo analiza cuál es la visión de la esencia de la mentira y la actitud hacia ella por parte de la comunidad cultural que creó estos refranes morales. Desde el punto de vista de la conceptualización de la mentira, en muchas de las paremias consideradas subyace la metáfora conceptual LA MENTIRA ES UN SER VIVO, y la metonimia conceptual LA PARTE POR EL TODO, o –a un nivel específico– EL ÓRGANO POR LA FUNCIÓN. En las paremias españolas se condena la mentira y el mentiroso; se advierte de las consecuencias negativas para quienes utilizan la mentira; se recomienda tener cuidado con personas que tienden a mentir y engañar; se explica por qué, a pesar de los preceptos morales, este vicio continúa extendiéndose en la sociedad.

В областта на морфологията

17. **La voz del verbo español: sistema, norma y tipo lingüístico // *Actas. Simposio Internacional 45 años de Licenciatura en Filología Española en la Universidad de Sofía «San Clemente de Ojrid»*. R. Alvarado, B. Kiuchukova-Pertrinska, Peter Mollov, eds., Sofía: Editorial Universitaria «San Clemente de Ojrid», 2008, 107–113. ISBN 978-954-07-2741-7**

Следвайки принципите на европейския структурализъм и теоретичните и методологични разграничения между *система*, *норма* и *езиков тип*, от една страна, и между *универсалното* и *историческото равнище* на речевата дейност, от друга, се прави описание на граматичната категория *злог* в испанския език. Установява се, че на историческо равнище категорията е организирана като тричленна йерархизирана опозиция въз основа на два дистинктивни белега – (1) „насоченост на действието към обекта на комуникацията“ и (2) „от външен агенс“, в която активният злог е немаркиран, средният е единично маркиран („насоченост на действието към обекта на комуникацията“), а страдателният – двойно маркиран („насоченост на действието към обекта на комуникацията“ и „от външен агенс“). Ето защо в определен контекст единично маркираният среден злог може да се употреби вместо двойно маркирания страдателен злог – става въпрос за неутрализация, съдържаща се като възможност в системата, но реализираща се в речта.

Що се отнася до формите за изразяване на трите залогови значения, потвърждава се формулираният от Е. Косериу (1981) типологичен принцип, че нерелационните функции имат вътрешна материална детерминация (активният и средният залог), т.е. морфемни, а релационните – външна материална детерминация (страдателният залог), т.е. аналитични перифрастични конструкции.

Грамматичната категория залог се разглежда и при пресичането ѝ с категорията аспект, където медиалните и пасивните съдържания не разполагат със специфична форма, а се конкретизират благодарение на контекста. Тази липса на формално разграничение се обяснява с принципа на компенсацията, който се материализира като парадигматична неутрализация. Обяснява се и защо при пресичането на двете категории залоговите форми имат външна материална детерминация – аспектът е релационна функция, тъй като е вторичен по отношение на категорията време и поради това самият той има външна материална детерминация. От своя страна, залогът е доминиран от аспекта категория и затова също има външна материална детерминация.

Siguiendo los principios del estructuralismo europeo y las distinciones teóricas y metodológicas entre *sistema, norma y tipo lingüístico*, por un lado, y entre el *nivel universal* y el *nivel histórico* de la actividad del hablar, por otro, se describe la categoría gramatical voz en español. Se establece que a nivel histórico la categoría se organiza como una oposición jerárquica trimembre sobre la base de dos rasgos distintivos: (1) “relación centrípeta con el objeto de la comunicación” y (2) “por un agente externo”, donde el miembro no marcado es la voz activa, el miembro marcado es la voz media por contener el rasgo distintivo “relación centrípeta con el objeto de la comunicación” y el miembro doblemente marcado es la voz pasiva, caracterizada por los rasgos distintivos “relación centrípeta con el objeto de la comunicación” y “por un agente externo”. Por ello en determinados contextos la voz media, marcada solo con respecto al primer rasgo distintivo, puede usarse en vez de la voz pasiva, que está doblemente marcada; se trata de una neutralización que existe como posibilidad de la lengua y que se realiza en el hablar.

En cuanto a las formas que expresan los tres contenidos diatéticos, se confirma el principio tipológico, formulado por E. Coseriu (1981), que reza que las funciones no relacionales tienen una determinación material interna (la voz activa y la voz media), es decir morfemas, mientras que las

funciones relacionales tienen una determinación material externa (la voz pasiva), es decir formas perifrásticas, o analíticas.

La categoría voz se contempla asimismo en su intersección con la categoría aspecto, donde los contenidos medios y pasivos no disponen de formas específicas y se concretan gracias al contexto. Esta falta de expresión específica se explica con el principio de la compensación, que se materializa como una neutralización paradigmática. Se responde a la pregunta por qué en la intersección de las dos categorías las formas diatéticas tienen una determinación material externa: el aspecto constituye una función relacional por ser secundaria respecto a la categoría tiempo y por eso tiene una determinación material externa. Por su parte, la voz, siendo una categoría dominada por el aspecto, también tiene una determinación material externa.

18. За системата на категорията *време* съвременния испански език и принципа на компенсацията // *Научни трудове в памет на Георги Герджиков*. Бояджиев, Т., В. Попова, К. Алексова (съст.). София: УИ "Св. Климент Охридски", 2011, 168–174. ISBN:978-954-07-2992-3

В статията изхождаме от схващанията за испанската темпорална система, формулирани от Е. Косериу, Е. Вучева и И. Кънчев, както и от вижданията на Г. Герджиков за съществуването на три вида неутрализации, за посоката на субординация между членовете на дадена граматична категория и за принципа на компенсацията. Изследването показва, че в испанския език парадигматичната неутрализация води до съкращаване на инвентара от темпорални форми в маркираното наклонение и това съкращаване произтича от принципа на компенсацията; същевременно се търси обяснение за липсата на редукция при темпоралните форми от вторичната перспектива на маркираното наклонение. Дават се примери за видовете неутрализации при категорията темпоралност: парадигматична (*cantara*₂, изразяваща „едновременност“, „предходност“ и „следходност“ в маркираното наклонение в плана на неактуалността), синтагматична факултативна (презенс вместо футурум в немаркираното наклонение), синтагматична облигаторна (напр. презенс вместо футурум в подчинените условни изречения в немаркираното наклонение). Разликата между тези три вида неутрализации се разкрива също така чрез методологическото построение на функционалния език: *система, норма, реч* – парадигматичната неутрализация се ситуира изцяло в системата; синтагматичната факултативна неутрализация е обусловена от

системата и се проявява в речта; синтагматичната облигаторна неутрализация също е обусловена от системата, но се проявява в речта, наложена от нормата.

Se parte de las posturas de E. Coseriu, E. Vucheva e I. Kanchev acerca del sistema temporal español y de las de G. Guerdzikov acerca de los tres tipos de neutralización, de la dirección de subordinación entre los miembros de una categoría gramatical y del principio de la compensación. El estudio demuestra que en la lengua española la neutralización paradigmática conduce a una reducción del inventario de las formas temporales en el modo marcado y que esta reducción deriva del principio de la compensación; al mismo tiempo se trata de explicar la falta de reducción de las formas temporales de la perspectiva secundaria del modo marcado. Se dan ejemplos de los distintos tipos de neutralizaciones dentro de la categoría: paradigmática (cantara₂, que expresa “simultaneidad”, “anterioridad” y “posterioridad” dentro del modo marcado en el plano de la inactualidad), sintagmática facultativa (presente en vez del futuro dentro del modo no marcado), sintagmática obligatoria (presente en vez del futuro en las oraciones subordinadas condicionales dentro del modo no marcado). Las diferencias entre estos tres tipos de neutralizaciones se revela a través de la distinción metodológica entre *sistema*, *norma* y *habla* dentro de la lengua funcional: la neutralización paradigmática se sitúa por completo en el sistema; la neutralización sintagmática facultativa está condicionada por el sistema y se realiza en el hablar; la neutralización sintagmática obligatoria también está condicionada por el sistema, pero se realiza en el hablar impuesta por la norma.

19. La gramaticalización metafórica espacial de la *visión parcializadora* en el sistema aspectual español // Романске студије некад и сад. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду. Годишњак филозофског факултета у Новом Саду, 2020, књига XLV-4, т.2, 97–108. ISSN (print) 0374-0730; ISSN (online) 2334-7236; doi 10.19090/gff.2020.4

Статията е посветена на въпроса за граматикализацията на *парциалната гледна точка* – едно от измеренията на категорията *аспект*, изразявана в испанския език чрез глаголни перифрастични конструкции, в които спомагателният глагол е глагол за движение (*ir + gerundio*, *venir + gerundio*, *llevar + gerundio* и *andar + gerundio*). В изследването се възприема виждането на когнитивната лингвистика за граматикализацията и се прилага когнитивната теория за метафората. Анализът се основава на пространствената схема НАЧАЛНА ТОЧКА-

ТРАЕКТОРИЯ-КРАЙНА ТОЧКА на Лейкф, в която добавяме още един важен структурен елемент – МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО на наблюдаващия, спрямо което развитието на глаголното действие се представя като приближавашо се, отдалечавашо се или като движещо се без посока. Семантичната промяна, която води до граматикализацията на *парциалната гледна точка*, се дължи на концептуалната метафора АСПЕКТЪТ Е ПРОСТРАНСТВО, която на специфично равнище може да се формулира като РАЗВИТИЕТО НА ГЛАГОЛНОТО ДЕЙСТВИЕ ВЪВ ВРЕМЕТО Е ПРИДВИЖВАНЕ В ПРОСТРАНСТВОТО. Петте елемента от изходната сфера – ПРОСТРАНСТВОТО – се съотнасят с петте елемента от сферата-цел – АСПЕКТА – по следния начин: НАЧАЛНА ТОЧКА → НАЧАЛЕН МОМЕНТ на развитието на действието, КРАЙНА ТОЧКА → КРАЕН МОМЕНТ на развитието на действието, ТРАЕКТОРИЯ → РАЗЛИЧНИ МОМЕНТИ от развитието на действието, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ на наблюдаващия → МОМЕНТ, от който се наблюдава развитието на действието, ПОСОКА на движението на глагола → ОРИЕНТАЦИЯ на развитието на действието. Благодарение на семантичната промяна конкретното лексикално значение на посочените глаголи за движение се променя и те придобиват по-абстрактно, аспектиално значение. Морфологичната промяна се свързва с постепенното превръщане на лексемите *ir, venir, llevar, andar* в граматични инструменти, т.е. в спомагателни глаголи, но без да се достигне до последния стадий на граматикализация – превръщането им във флексии. Така, граматикализацията на *парциалната гледна точка* в испанския език показва съответствие между една формална (лексикален елемент > спомагателен глагол) и между една семантична схема (ПРОСТРАНСТВО > АСПЕКТ).

El artículo está dedicado al problema de la gramaticalización de la *visión parcializadora*, una de las dimensiones de la categoría *aspecto*, expresada en español mediante perífrasis verbales, cuyo verbo auxiliar es un verbo de movimiento (*ir + gerundio, venir + gerundio, llevar + gerundio y andar + gerundio*). El estudio se basa en el postulado de la lingüística cognitiva acerca de la gramaticalización y en la teoría cognitivista de la metáfora. El análisis tiene como punto de partida el esquema PARTIDA-TRAYECTO-META de Lakoff al que añadimos otro elemento estructural muy importante –EL AQUÍ del observador–, respecto al cual el desarrollo de la acción verbal se presenta como acercándose, alejándose o no dirigiéndose a ningún punto. El cambio semántico que conduce a la gramaticalización de la *visión parcializadora* se debe a la metáfora conceptual EL ASPECTO ES ESPACIO que, a un nivel más específico, se puede formular como EL DESARROLLO DE LA ACCIÓN

VERBAL EN EL TIEMPO ES DESPLAZAMIENTO EN EL ESPACIO. Los cinco elementos del dominio fuente, el ESPACIO, se corresponden con otros tantos del dominio meta, el ASPECTO, como sigue: ORIGEN → MOMENTO INICIAL del desarrollo de la acción; DESTINO → MOMENTO FINAL del desarrollo de la acción; TRAYECTORIA → los distintos MOMENTOS en que transcurre el desarrollo de la acción; EL AQUÍ del observador → MOMENTO desde el que se considera el desarrollo verbal; DIRECCIÓN → ORIENTACIÓN del desarrollo de la acción. Debido al cambio semántico dichos verbos de movimiento han visto modificado su significado léxico original y han adquirido un significado más abstracto, aspectual. El cambio morfológico se relaciona con la paulatina conversión de los lexemas *ir, venir, llevar, andar* en instrumentos gramaticales —verbos auxiliares—, aunque sin llegar al último estadio de gramaticalización (su conversión en afijos). Así, la gramaticalización de la *visión parcializadora* en español señala una correlación entre un esquema formal (elemento léxico > verbo auxiliar) y otro de índole semántica (ESPACIO > ASPECTO).

Други

- 20. La presencia de Ángel López en Bulgaria // *La lingüística como reto epistemológico y como acción social. Estudios dedicados al Profesor Ángel López García con ocasión de su sexagésimo aniversario.* Veyrat, M., E. Serra Alegre (coord.). Madrid: Arco/Libros, 2009, vol. I, 341–344. ISBN (vol. I) 978-84-7635-775-0; ISBN (obra completa) 978-84-7635-774-3**

Статията е посветена на научното присъствиена Анхел Лопес – световноизвестен испански лингвист – в България, като представя неговото творчество, на което са се позовавали български испанисти.

El artículo está dedicado a la presencia científica de Ángel López, un lingüista español de renombre mundial, en Bulgaria, presentando su obra en la que se han basado varios hispanistas búlgaros.

- 21. De los errores pragmáticos de los aprendientes búlgaros de español // *Actas. Jornadas de formación del profesorado en la enseñanza L2/ELE y la Literatura Española***

Contemporánea. La pragmática en la enseñanza. Barrio Barrio, J. F. (coord. y dir.)
Sofía: Editorial Universitaria San Clemente de Ójrid, 2010, 37–43. ISBN 978-954-07-3112-4

Статията е в областта на чуждоезиковото обучение и е предназначена за учителите по испански – както българи, така и носители на езика. Изтъква се важността на прагматичната компетентност в рамките на комуникативната компетентност. В нея се посочват някои трудности, свързани с овладяването на определени речеви актове – поздравяване, формули за сбогуване, поздравления, изразяване на молба, – с които се сблъскват изучаващите испански език.

El artículo se inscribe en el ámbito de la enseñanza de lenguas extranjeras y está dirigido a profesores de español, tanto búlgaros como nativos. Se enfatiza la importancia de la competencia pragmática como parte integrante de la competencia comunicativa. Se señalan algunas de las dificultades asociadas con el dominio de ciertos actos de habla —saludar, despedirse, felicitar, expresar peticiones— con las que se enfrentan los aprendices de español.